ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานการจัดการลุ่มน้ำ ของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ มกราคม ๒๕๖๓ – ตุลาคม ๒๕๖๓

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินงานการจัดการลุ่มน้ำ ในพื้นที่หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม โดยใช้แบบประเมินสำรวจความพึงพอใจของประชาชน โดยที่มาของการศึกษาสืบเนื่องมาจากสภาพปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนบนในเขตตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบการบุกรุกป่าเพื่อทำไร่เพิ่มขึ้น และพบการใช้สารเคมีอันตรายในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำร่วมด้วย และเมื่อมีการศึกษาถึงความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินการตามแผนบูรณาการการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำ และส่งเสริมให้ราษฎรเข้ามาทำหน้าที่อนุรักษ์ป่าไม้ให้คงอยู่สืบไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการ ดังนี้

๑) การจัดการลุ่มน้ำ

๒) ระบบการจัดการฐานข้อมูลชุมชนลุ่มน้ำ

๓) กระบวนการมีส่วนร่วม

๔) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

๕) แนวคิดคนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน

๖) แนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง

๗) แนวคิดสิทธิชุมชนในการจัดการป่าไม้

๔. สรุปสาระและขั้นตอนในการดำเนินงาน

มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. สำรวจข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่และชุมชนที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนบน ท้องที่ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินงานของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม

๒. จัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนบน เขตตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน ๗ หมู่บ้าน ในการดำเนินงานจัดการลุ่มน้ำ ของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม

๓. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และทำการนัดหมายการเก็บข้อมูล

๔. เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตามที่ได้นัดหมาย

๕. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

๖. จัดทำเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอผลการศึกษา และวางแผนการนำผลการศึกษาไปส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ราษฎร รวมถึงการสนับสนุน แผนงานหรือโครงการของรัฐ ให้ชุมชนดำเนินการตามหลักการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ ต่อไป

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี) ๑. - สัดส่วนของผลงาน - %

๒. - สัดส่วนของผลงาน - %

๓. - สัดส่วนของผลงาน - %

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ.....๑๐๐.....%

ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติทั้งหมด ดังนี้

๑) ให้ความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า ตามแนวคิดคนอยู่กับป่า

๒) ให้ความรู้ในเรื่องประโยชน์ของการอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำแนวกันไฟ การปลูกป่าเสริม การสร้างฝายต้นน้ำลำธาร

๓) สำรวจ และจัดเก็บข้อมูล

๔) ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑) ทำให้ทราบร้อยละของประชากร ที่มีส่วนร่วมในการรับฟัง และที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการจัดการลุ่มน้ำวังตอนบน ท้องที่ตำบลวังแก้ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

๒) ความต้องการในการแก้ไขปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ รวมถึงการให้การสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ให้กับชุมชน และการบริหารจัดการน้ำ

๓) ความพึงพอใจ ต่อการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม และแนวทางในการบริหารเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ทั้งนี้ ทำให้หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อมมีข้อมูลในการวางแผนการที่จะส่งเสริมความรู้และการสร้างจิตสำนึกที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน รวมถึงต้องการพัฒนาชุมชนมีความรู้ในการอนุรักษ์เพิ่มมากขึ้น ลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อขยายพื้นที่ทำกิน พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารในพื้นที่คืนสภาพเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องในเชิงอนุรักษ์ พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมในชุมชนได้รับการฟื้นฟูให้เป็นป่าต้นน้ำลำธารที่สมบูรณ์โดยชุมชนจะร่วมกันดูแลรักษา

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหา และความต้องการของชุมชน ตลอดจนทัศนคติของชุมชนที่มีต่อหน่วยงานซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากต่อการนำไปวางแผนการทำงาน โดยเร่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของป่าไม้ สร้างความตระหนักถึงการอนุรักษ์ป่าไม้ที่ถูกต้อง รวมถึงการใช้ประโยชน์จากป่าไม้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนั้นควรสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ โดยให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานมากขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ และทำหน้าที่อนุรักษ์ป่าไม้ตามความเหมาะสม เพื่อให้ร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สภาพป่ากลับมามีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม อันจะส่งผลให้การอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีความยั่งยืนต่อไป

๑) การจัดการลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และประยุกต์ใช้กับพื้นที่ลุ่มน้ำอื่นๆ ที่มีลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ และสังคม ในลักษณะใกล้เคียงกันได้

๒) ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของชุมชน สามารถนำมาวิเคราะห์ และใช้ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการกำหนดแผนการจัดการลุ่มน้ำพื้นที่

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

- การเพิ่มจำนวนประชากรและการขยายขอบเขตชุมชนในเขตป่า
- ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ต่อชุมชน
- ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน ในด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
- การตั้งถิ่นฐานของชุมชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทำให้ต้องมีกาดำเนินการตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

๑๐. ข้อเสนอแนะ

- ควรมีความชัดเจนในการปฏิบัติงานในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ

- ควรเน้นการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
- ควรมีการควบคุมการเพิ่มของประชากรในพื้นที่ป่า และการกันเขตชุมชนออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
- ต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น และมีความต่อเนื่อง

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายทรงพล โพนทา)
ผู้เสนอผลงาน
วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายพรเทพศิระวงษ์)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ
วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔
(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ) .....

(นายชิดชนก สุขมงคล)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕
วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ : หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ ผู้เสนอผลงานอาจส่งผลงานจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้

เอกสารแนบ ๔

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ.....นายทรงพล โพนทา.....
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....ตำแหน่งเลขที่...๑๗๓๓.....
งาน/ฝ่าย/กลุ่ม/ส่วน/ศูนย์.....ส่วนฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์.....
สำนัก/กอง.....สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓.....
เรื่อง การบูรณาการและการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำหลักของประเทศออกเป็น ๒๒ ลุ่มน้ำหลัก ซึ่งในแต่ละลุ่มน้ำหลักจะประกอบไปด้วยลุ่มน้ำสาขา ลุ่มน้ำย่อยต่างๆ โดยแต่ละลุ่มน้ำจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศ การจัดการลุ่มน้ำในแต่ละลุ่มน้ำย่อมมีความแตกต่างกัน การกำหนดขนาดของพื้นที่ลุ่มน้ำและการจัดการจะต้องมีความสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ และองค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อมภายในลุ่มน้ำ ตลอดจนลักษณะทางประชากรที่ตั้งถิ่นฐาน และสถานภาพทางกฎหมายของพื้นที่ เหล่านี้จะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการลุ่มน้ำ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการจัดการลุ่มน้ำควรจะยึดหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑. การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use Planning) ๒. การกำหนดแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Resource Utilization and Conservation) และ ๓. มาตรการควบคุมมลพิษ (Pollution Control) โดยอาศัยเครื่องมือที่สำคัญอย่างเทคโนโลยีภูมิศาสตร์สารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการจัดการลุ่มน้ำ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ตั้งอยู่พื้นทีตอนบนของลุ่มน้ำหลักแม่วัง พื้นที่ขอบเขตหน่วยครอบคลุมลุ่มน้ำสาขาแม่วังตอนบน เป็นลุ่มน้ำที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อพื้นที่ภาคกลางของประเทศ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรและการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ จึงต้องอาศัยข้อมูลและปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธารในขอบเขตลุ่มน้ำของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อม โดยการรวบรวมและศึกษาข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการลุ่มน้ำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่วังตอนบน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการพื้นทีในเขตพื้นทีอุทยานแห่งชาติดอยหลวง และพื้นที่ขอบเขตหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ห้อมต่อไป

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

การบูรณาการในการจัดการลุ่มน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชน จำเป็นต้องทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้รวบรวม หลักการ แนวคิด และทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้

๑. แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๒. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
๓. แนวความคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
๔. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับป่าชุมชน
๕. งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาแนวคิดในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มน้ำแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันรักษาป่าอนุรักษ์และป่าต้นน้ำลำธาร ให้ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีกรอบแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้

๑. แนวพระราชดำริ คนอยู่กับป่า
๒. หลักการจัดการลุ่มน้ำ
๓. แนวทางการดำเนินงานหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่
๔. กระบวนการการมีส่วนร่วม
๕. การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดการฐานข้อมูล และวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการวางแผน
๖. การจัดตั้งองค์กร และเครือข่ายในการอนุรักษ์
๗. กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อกระบวนการมีส่วนร่วม ได้เกิดขึ้น มีการร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันประเมินผล แล้วเกิดเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการบูรณาการปัจจัยด้านต่างๆ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง จนเกิดเป็นแผนการปฏิบัติงานขึ้นมาทั้งของชุมชนเอง และของภาครัฐ ทัศนคติ และหรือพฤติกรรมของชุมชน จะเปลี่ยนจาก ผู้บุกรุก กลายเป็น ผู้พิทักษ์รักษาป่า

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติกับชุมชนน้อยลง
- ฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม และรักษาพื้นที่ป่าไม้ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- หยุดยั้งการบุกรุก ทำลายป่า
- เครือข่ายในการอนุรักษ์ ขยายวงกว้างขึ้น

(ลงชื่อ) .....

(นายทรงพล โพนทา)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔